

Reactie op de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking

Als Coöperatie Hellendoorn op Rozen U.A. te Hellendoorn hebben wij mede het Position Paper onderschreven, zoals ingediend door meerdere partijen op 8 december. Aanvullend hieraan nog een aantal aanvullende opmerkingen die we graag onder uw aandacht willen brengen.

Beperkingen grootte

‘Met deze subsidieregeling worden energiecoöperaties en verenigingen van eigenaren gestimuleerd om in coöperatief verband in de eigen leefomgeving (afgebakend door een postcode) hernieuwbare elektriciteit door middel van zonne-energie, windenergie of waterkracht op te wekken’.

Aldus de aankondiging van de regeling in de door EZK opengestelde internet consultatie. Voor ons is het de vraag of de regeling voldoende stimulerend is en of er voldoende rekening wordt gehouden met de positie die coöperaties dienen te vervullen in de totale energietransitie. Voor ons is het maar zeer de vraag of we als coöperaties straks voldoende instrumenten hebben om de landelijke ambitie 50 % lokaal eigendom en lokaal zeggenschap in te kunnen vullen.

Dit heeft vooral te maken met de begrenzing van 500 kWp (ruim 1300 zonnepanelen van 375 Wp) in combinatie met de enorme verlaging van de subsidiebedragen in de SDE++. Kostenefficiëntie is daarbij het enige criterium. Het resultaat is dat waar er juist meer acceptatie en draagvlak ontstaat voor kleinere projecten in lokaal eigendom, deze absoluut niet meer rendabel te maken zijn.

Ontwikkelaars geven dat voortdurend aan, projecten zijn voor hen pas rendabel vanaf 10-15 MWp.

Resultaat is de ontwikkeling van steeds grotere zonnevelden, terwijl kleinere coöperatieve zonnevelden gewenst zijn, maar op geen enkele wijze rendabel te maken zijn.

Tot dusverre konden kleinere projecten nog met de huidige postcode-regeling gerealiseerd worden, dit is echter straks door de grens van 500 kWp niet meer mogelijk.

Uit de toekenning van de SDE++ van afgelopen najaar blijkt dit ook. Aanvragen voor dakprojecten en kleinere zonnevelden worden niet gehonoreerd omdat daar het maximale subsidiebedrag voor wordt aangevraagd en deze voorbij worden gestreefd door de grote zonnevelden.

Conclusie: het huidige voorstel biedt een oplossing voor de kleine projecten, maar absoluut geen oplossing voor de middelgrote projecten, die nu tussen wal en schip vallen.

Doorgesloten marktwerking

De nieuwe regeling biedt een oplossing voor de administratieve regeldruk als het gaat om verklaringen enz. Echter; we vragen ons af of we niet van de regen in de drup zijn terecht gekomen. De wijze van aanvragen verhoogt naar onze mening onnodig de bureaucratie en daarmee ook de voorbereidingskosten. Zeker gezien het feit dat er een termijn voor het nemen van een beslissing op de aanvraag ligt van 3-6 maanden. Bovendien ontstaan grote onzekerheden doordat het subsidieplafond jaarlijks wordt vastgesteld en de vast te stellen correctiebedragen. Het vergroot ook de risico's voor de coöperaties. Terwijl coöperaties zijn opgericht door mensen met idealen. Stabiliteit en continuïteit zijn daarbij belangrijk.

In de nieuwe regeling is onvoldoende rekening gehouden met een deel van de Energiecoöperaties. In deze 'subsidieregeling coöperatieve energieopwekking' is uitgegaan van de 'traditionele' aanpak en voorbijgegaan aan de opzet en werkwijze van een deel van de energiecoöperaties. Dit blijkt uit de postcodevereisten (art. 27) en met name uit het begrip 'deelnemend lid'. Onze coöperatie hanteert het Op Rozen-model, waarbij we ofwel met garantie van de gemeentelijke overheid ofwel met geld uit het provinciaal Energiefonds onze projecten financieren (80 %). Projecten kunnen daardoor sneller gerealiseerd worden, maar het allerbelangrijkste en principiële voordeel daarvan is ook dat minder draagkrachtige leden lid van de coöperatie kunnen worden (met eenmalige inleg van een gering bedrag) en de meer draagkrachtige leden geld (middels een Achtergestelde Geldlening) kunnen verstrekken.

Zo ontstaat een coöperatie met bij de energietransitie betrokken burgers, die samen een gemeenschapsvoorziening creëren, zonder dat hun financiële positie een belemmering vormt.

Conclusie: De minister stelt zich met deze subsidieregeling ten doel om de coöperatieve energieopwekking op lokaal niveau te stimuleren. De uitwerking van de regeling wordt echter bepaald door het vrijemarktdenken. De marktwerking mag niet door de overheid verstoord worden. Een subsidie is een financiële prikkel om een doel te bereiken. Alle in de regeling gehanteerde middelen met hun aanpassingsmogelijkheden zijn zo ingericht om het doel tegen zo laag mogelijke kosten te bereiken (vergelijkbaar met de SDE++). Is het doel bereikt dan wordt de regeling afgebouwd. Dat uitgangspunt verhoudt zich in de praktijk niet met de coöperatieve beweging die zich een lange termijndoel stelt: de energietransitie bevorderen én de liberale energiemarkt weer dichterbij de burgers te brengen. Bovendien komen alle opbrengsten komen ten goede aan de lokale gemeenschap/samenleving.

Zie hiervoor ook de uitgebreide analyse van Energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk, die wij van harte onderschrijven.

Ontbreken overgangsregeling

Door het ontbreken van een overgangsregeling blijven projecten die tot medio volgend jaar worden gerealiseerd onder de huidige regeling vallen.

Op dit moment kunnen bij verhuizingen of overlijden van deelnemers nieuwe deelnemers instappen. Bij het afschaffen van de huidige regeling vervalt die mogelijkheid omdat men lid moet zijn op het moment dat de regeling wordt afgeschaft. Dit is niet consistent en contra-productief, brengt onnodige risico's met zich mee en leidt tot grote problemen voor coöperaties.

Een ander probleem is de administratieve lastendruk, het feit dat energieleveranciers niet verplicht zijn de Regeling Verlaagd Tarief toe te passen, de moeilijkheden die ontstaan als leden halverwege het jaar overstappen van de ene naar de andere leverancier enz. enz.

Beide zaken kunnen opgelost worden door een aanpassing van de huidige regeling. Over het eerste punt (toelaten nieuwe leden) is al het e.e.a. aangegeven. Het tweede punt kan opgelost worden door de productie te koppelen aan de teruggave energiebelasting, waarbij de energiebelasting via de energieleverancier waaraan de coöperatie levert wordt betaald aan de coöperatie, die het vervolgens verdeelt onder de leden.

Een dergelijke werkwijze garandeert enerzijds dat er nooit meer energiebelasting terugbetaald kan worden dan de opgewekte productie en anderzijds dat leden altijd de energiebelasting (of korting wanneer het Op Rozen-model of vergelijkbare modellen worden toegepast) terug ontvangen waar ze recht op hebben. Het ontlast niet alleen de coöperaties, maar ook de energieleveranciers en het waarborgt de vrije energiekeuze van iedere Nederlander.

Conclusie: Na de afschaffing van de huidige regeling zou er met een aantal geringe aanpassingen verder gewerkt kunnen worden met de huidige regeling voor bestaande projecten zonder dat er in de komende 15 jaar problemen ontstaan.

Wij verzoeken u hiervoor de nodige acties te ondernemen in 2021.

Met vriendelijke groet,
Namens Coöperatie Hellendoorn op Rozen U.A.

Wilma Paalman-Vloedgraven
voorzitter

Nijverdal, 8 december 2020